

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง "การใช้นักเรียนช่วยงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3" นี้ ผู้วิจัยได้มีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียนช่วยงานห้องสมุดจากหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่นๆทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตั้งแต่ การคัดเลือก การฝึกปฏิบัติ-งาน การมอบหมายงาน และการประเมินผลงานของนักเรียนช่วยงาน ประโยชน์ที่ห้องสมุดได้รับจากการมีนักเรียนช่วยงาน และประโยชน์ที่นักเรียนช่วยงานได้รับจากการช่วยงานห้องสมุด และปัญหาจากการมีนักเรียนช่วยงานห้องสมุด

2. ศึกษาและสำรวจรายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 3 ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป ใ้จำนวน 38 โรงเรียน และสำรวจจำนวนบุคลากรและนักเรียนช่วยงานห้องสมุด โดยใช้แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น (ดูภาคผนวก ก)

3. เก็บข้อมูลโดยการออกแบบสอบถาม สำหรับข้อมูลที่ไม่สามารถค้นคว้าจากเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆได้ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 การกำหนดตัวอย่างประชากร กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่มคือ กลุ่มบรรณารักษ์ และกลุ่มนักเรียนช่วยงานห้องสมุด

กลุ่มบรรณารักษ์ คือ บรรณารักษ์ที่เป็นหัวหน้าห้องสมุด 1 คน และผู้ช่วยบรรณารักษ์อีก 1 คน รวมโรงเรียนละ 2 คน ในกรณีที่ผู้ช่วยมากกว่า 1 คน ให้หัวหน้าบรรณารักษ์เป็นผู้คัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถาม โดยพิจารณาผู้ช่วยที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้นักเรียนช่วยงานห้องสมุดมากที่สุด ในโรงเรียนที่ศึกษา 38 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบรรณารักษ์ 76 คน

กลุ่มนักเรียนช่วยงานห้องสมุด คือ นักเรียนที่เป็นนักเรียนช่วยเหลืองานในห้องสมุดโรงเรียนละ 5 คน ในโรงเรียนที่มีนักเรียนช่วยงานมากกว่า 5 คน หัวหน้าบรรณารักษ์จะเป็นผู้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากรายชื่อนักเรียนช่วยงานห้องสมุดทั้งหมดของโรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนช่วยงานห้องสมุด 190 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มบรรณารักษ์และกลุ่มนักเรียนช่วยงานห้องสมุดทั้งสิ้น 266 คน

3.2 สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.2.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานนักเรียนช่วยงานห้องสมุด จากเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ และขอความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น บรรณารักษ์ และนักเรียนช่วยงานห้องสมุด

3.2.2 นำข้อมูลที่ไต่จากการศึกษาค้นคว้ามาประมวลผลและกำหนดขอบเขตเนื้อหาในแบบสอบถามออกเป็นด้านต่างๆ คือ การคัดเลือก การฝึกปฏิบัติงาน การมอบหมายงาน การประเมินผลงาน ประโยชน์และปัญหาจากการใช้นักเรียนช่วยงานห้องสมุด และความคิดเห็นของบรรณารักษ์และนักเรียนช่วยงานห้องสมุดต่อการดำเนินงานนักเรียนช่วยงานห้องสมุด

3.2.3 สร้างแบบสอบถาม (ภาคผนวก จ) ซึ่งมี 2 ชุด

ชุดที่ 1 สำหรับบรรณารักษ์ เนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับบรรณารักษ์และห้องสมุด มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานนักเรียนช่วยงานห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้นักเรียนช่วยงาน และการดำเนินงานนักเรียนช่วยงานห้องสมุดในด้าน การคัดเลือก การฝึกปฏิบัติงาน การมอบหมายงาน และการประเมินผลงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานนักเรียนช่วยงาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ค่าคำตอบแต่ละส่วนจะมีค่านำหนักตั้งแต่ 1-5 ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

- 1 หมายถึง เห็นควายน้อยที่สุด หรือ ไม่เห็นควายเลย
- 2 หมายถึง เห็นควายน้อย
- 3 หมายถึง เห็นควายปานกลาง
- 4 หมายถึง เห็นควายมาก
- 5 หมายถึง เห็นควายมากที่สุด

ชุดที่ 2 สำหรับนักเรียนช่วยงานห้องสมุด แบ่งเป็น

ตอนที่ 1 เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียนช่วยงาน แบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนช่วยงานต่อการดำเนินงานนักเรียนช่วยงานห้องสมุด ในด้านการคัดเลือก การฝึกปฏิบัติงาน การมอบหมายงาน และการประเมินผลงาน แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ เช่นเดียวกับของบรรณารักษ์

3.2.4 นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข

3.2.5 นำแบบสอบถามไปทดสอบเบื้องต้นกับบรรณารักษ์ 8 คนและนักเรียนช่วยงานห้องสมุด 19 คน ใน 4 โรงเรียน ซึ่งเป็นบรรณารักษ์และนักเรียนช่วยงานห้องสมุดในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป (ภาคผนวก ง) ซึ่งมีลักษณะต่างๆคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริงมากที่สุด การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากรายชื่อโรงเรียนทั้งหมดในเขตการศึกษานี้ เฉพาะโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป และเลือกกลุ่มบรรณารักษ์โดยใช้หัวหน้าห้องสมุด และผู้ช่วยบรรณารักษ์ โรงเรียนละ 2 คน ส่วนนักเรียนช่วยงานใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากรายชื่อนักเรียนช่วยงานห้องสมุดของโรงเรียนนั้นๆ

3.2.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข และให้อาจารย์ที่ปรึกษา
ตรวจแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง จึงได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

4. เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการแจกแบบสอบถามไปยังบรรณารักษ์และ
นักเรียนช่วยงานห้องสมุดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 266 คน ในระยะเดือนกันยายน
ถึง เดือนตุลาคม 2530 กระทำโดย 2 วิธีการ คือ

4.1 ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดทางไปรษณีย์ เมื่อตอบ
แล้ว ให้ผู้ตอบส่งกลับมาทางไปรษณีย์เช่นกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ติดแสตมป์ และเขียนชื่อที่อยู่
ของผู้วิจัยไว้สำหรับให้ผู้ตอบได้ส่งกลับมาเรียบร้อยแล้ว เพื่ออำนวยความสะดวก
แก่ผู้ตอบ

ในกรณีที่ส่งไปครั้งแรกแล้วไม่ได้รับคืนภายในเวลา 1 เดือน ผู้วิจัยจะทวง
ถาม และส่งแบบสอบถามไปใหม่อีกครั้งหนึ่ง

4.2 แจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง สำหรับโรงเรียนที่ผู้วิจัย
สามารถไปด้วยตนเองได้

แบบสอบถามที่ส่งไปยังโรงเรียนต่างๆ จำนวน 266 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา
252 ฉบับ รวมแบบสอบถามที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 94.74

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และหาค่าทางสถิติ ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์

ตอนที่ 1 เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับบรรณารักษ์และห้องสมุด วิเคราะห์ข้อมูล

ดังนี้

1.1 แจกแจงค่าตอบของแต่ละรายการ

1.2 หาค่าร้อยละ

1.3 นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานนักเรียนช่วยงานห้องสมุด
วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 2.1 แจกแจงค่าคอมของแต่ละรายการ
- 2.2 หาค่าร้อยละ
- 2.3 นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการใช้นักเรียนช่วยงาน
วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 3.1 แจกแจงความถี่ของแต่ละระดับความคิดเห็น
- 3.2 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของความคิดเห็นแต่ละรายการ โดยแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ซึ่งกำหนดเกณฑ์ไว้ ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
2.50-3.49	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด หรือ ไม่เห็นด้วยเลย

3.3 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
เพื่อให้เห็นลักษณะการกระจายของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

- 3.4 นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ชุดที่ 2 สำหรับนักเรียนช่วยงานห้องสมุด ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่า
ทางสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียนช่วยงานห้องสมุด วิเคราะห์ข้อมูล
ดังนี้

- 1.1 แจกแจงค่าตอบของแต่ละรายการ
- 1.2 หาค่าร้อยละ
- 1.3 นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนช่วยงาน วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 2.1 แจกแจงความถี่ของแต่ละระดับความคิดเห็น
- 2.2 หาค่าเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็นแต่ละรายการ โดยแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เหมือนข้อ 3.2

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละ โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนค่าตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\bar{x}$	แทนค่าเฉลี่ยของคะแนน
x	แทนน้ำหนักของค่าตอบ คือ 5 4 3 2 และ 1
f	แทนจำนวนความถี่ของคะแนน
N	แทนจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

3. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

S.D.	แทนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
x	แทนน้ำหนักของค่าตอบ
f	แทนความถี่ของคะแนน
N	แทนจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด